

SYSTEM PRAWA HANDLOWEGO

TOM 7

POSTĘPOWANIE SĄDOWE
W SPRAWACH GOSPODARCZYCH

TADEUSZ WIŚNIEWSKI (red.)

C.H. BECK

SYSTEM PRAWA HANDLOWEGO

Pod redakcją
Profesora Tadeusza Wiśniewskiego

TOM 7
POSTĘPOWANIE SĄDOWE
W SPRAWACH GOSPODARCZYCH

Wydawnictwo C. H. Beck
przy współpracy
z Instytutem Prawa Spółek i Inwestycji Zagranicznych
w Krakowie

Seria
SYSTEM PRAWA HANDLOWEGO

Pod redakcją Profesora Stanisława Włodyki

- Tom 1.* Część ogólna
- Tom 2.* Prawo spółek handlowych
- Tom 3.* Prawo własności przemysłowej
- Tom 4.* Prawo papierów wartościowych
- Tom 5.* Prawo umów handlowych
- Tom 6.* Prawo upadłościowe i naprawcze
- Tom 7.* Postępowanie sądowe w sprawach gospodarczych
- Tom 8.* Arbitraż gospodarczy
- Tom 9.* Prawo kontraktów międzynarodowych
- Tom 10.* Prawo karne gospodarcze

POSTĘPOWANIE SĄDOWE W SPRAWACH GOSPODARCZYCH

TOM 7

Pod redakcją
Profesora Tadeusza Wiśniewskiego

Autorzy:

dr Gerard Beniek, sędzia Sądu Najwyższego; prof. Uniwersytetu Wrocławskiego i Europejskiego Uniwersytetu Viadrina dr hab. Elwira Marszałkowska-Krześ; prof. Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II dr hab. Piotr Pogonowski; dr hab. Karol Weitz, Uniwersytet Warszawski; prof. Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego dr hab. Tadeusz Wiśniewski

WYDAWNICTWO C. H. BECK
WARSZAWA 2007

Wydane we współpracy z Instytutem Prawa Spółek
i Inwestycji Zagranicznych
Sp. z o.o. w Krakowie

Autorami poszczególnych części są:

<i>Gerard Bieniek</i>	rozdział 9
<i>Elwira Marszałkowska-Krześ</i>	rozdział 12
<i>Piotr Pogonowski</i>	rozdziały: 10, 11
<i>Karol Weitz</i>	rozdziały: 6, 7, 8
<i>Tadeusz Wiśniewski</i>	rozdziały: 1, 2, 3, 4, 5

Redakcja: Agnieszka Sypniewska-Kozak

© **Wydawnictwo C. H. Beck 2007**

Wydawnictwo C. H. Beck Sp. z o.o.
ul. Gen. Zajączka 9, 01-518 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C. H. Beck
Druk i oprawa: BZG S.A., Białystok

ISBN 978-83-7483-666-1

Spis treści

Przedmowa.....	XI
Wykaz skrótów.....	XIII
Rozdział 1. System postępowania sądowego w sprawach gospodarczych (<i>Tadeusz Wiśniewski</i>).....	1
1.1. Geneza sądownictwa w sprawach gospodarczych.....	4
1.2. Podstawa prawna działania sądów gospodarczych.....	8
Rozdział 2. Problematyka ogólna procesowego postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych (<i>Tadeusz Wiśniewski</i>).....	13
2.1. Ogólna charakterystyka i cele postępowań odrębnych.....	13
2.2. Problem celowości istnienia odrębnego postępowania w sprawach gospodarczych.....	16
Rozdział 3. Zakres postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych (<i>Tadeusz Wiśniewski</i>).....	25
3.1. Uwagi ogólne.....	25
3.2. Pojęcie sprawy gospodarczej.....	27
3.3. Przedmiotowy zakres odrębnego postępowania w sprawach gospodarczych.....	31
3.4. Przedmiotowy zakres zastosowania postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych ze względu na hipotezy art. 479 ² § 2 i art. 479 ¹ § 1 zd. 2 KPC.....	34
3.5. Strony odrębnego postępowania w sprawach gospodarczych.....	39
3.6. Pojęcie i znaczenie działalności gospodarczej dla określenia sprawy gospodarczej.....	40
3.6.1. Uwagi wstępne.....	40
3.6.2. Działalność gospodarcza jako kryterium pojęcia sprawy gospodarczej.....	41
3.6.3. Istotne cechy działalności gospodarczej.....	47
3.6.3.1. Uwagi ogólne.....	47
3.6.3.2. Określenie działalności wytwórczej, budowlanej, handlowej, usługowej oraz poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania kopalin ze złóż.....	48
3.6.3.3. Zarobkowy charakter działalności gospodarczej.....	51
3.6.3.4. Zorganizowany charakter działalności.....	54
3.6.3.5. Ciągłość działalności.....	55
3.6.3.6. Działalność zawodowa.....	56
3.6.3.7. Prowadzenie działalności gospodarczej we własnym imieniu.....	61
3.6.4. Związek z działalnością gospodarczą.....	62
Rozdział 4. Szczególne odrębności postępowania w sprawach gospodarczych (<i>Tadeusz Wiśniewski</i>).....	65

4.1. Właściwość rzeczowa, miejscowa i funkcjonalna sądu gospodarczego	65
4.2. Skład sądu	70
4.3. Pełnomocnicy procesowi	70
4.4. Koszty procesu	72
Rozdział 5. Odrębności przebiegu postępowania rozpoznawczego w sprawach gospodarczych (Tadeusz Wiśniewski).....	77
5.1. Wniesienie pozwu	77
5.2. Złożenie odpowiedzi na pozew	80
5.3. Inne czynności procesowe podejmowane przez sąd i strony (postępowanie i orzekanie)	82
5.3.1. Uwagi ogólne	82
5.3.2. Zbieg przepisów o postępowaniu w sprawach gospodarczych z przepisami o innych postępowaniach odrębnych	82
5.3.3. Postępowanie i wyrokowanie	84
5.4. System prekluzji dowodowej	90
5.5. Akty dyspozytywne stron	100
5.6. Wyrok sądu pierwszej instancji jako tytuł zabezpieczenia	101
Rozdział 6. Postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów, regulacji energetyki, regulacji telekomunikacji i poczty oraz regulacji transportu kolejowego (Karol Weitz).....	103
6.1. Wprowadzenie	104
6.2. Postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów	113
6.2.1. Uwagi ogólne	113
6.2.2. Zakres przedmiotowy postępowania	118
6.2.3. Postępowanie przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów	123
6.2.4. Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów	128
6.2.4.1. Charakter postępowania przed sądem ochrony konkurencji i konsumentów	128
6.2.4.2. Odwołanie	130
6.2.4.3. Podmioty postępowania	136
6.2.4.4. Przebieg postępowania	140
6.2.4.4.1. Wniesienie odwołania	140
6.2.4.4.2. Odrzucenie odwołania	143
6.2.4.4.3. Rozpoznanie sprawy	144
6.2.4.4.4. Ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa i innych tajemnic ...	148
6.2.4.4.5. Orzeczenia sądu ochrony konkurencji i konsumentów	151
6.2.4.5. Sprawy zażaleń na postanowienia	153
6.2.4.6. Środki zaskarżenia	156
6.3. Postępowania w sprawach z zakresu regulacji energetyki, regulacji telekomunikacji i poczty oraz regulacji transportu kolejowego	160
6.3.1. Zakresy przedmiotowe postępowania	160
6.3.2. Przebieg postępowania	166

Rozdział 7. Postępowanie w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone (<i>Karol Weitz</i>).....	173
7.1. Wprowadzenie.....	174
7.2. Kontrola incydentalna a kontrola abstrakcyjna.....	180
7.3. Postępowanie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone.....	185
7.3.1. Sąd i inne podmioty postępowania.....	185
7.3.2. Przebieg postępowania.....	194
7.3.3. Rozstrzygnięcie sprawy i jego skutki.....	201
Rozdział 8. Mediacja w sprawach gospodarczych (<i>Karol Weitz</i>).....	219
8.1. Wprowadzenie.....	220
8.2. Podstawowe założenia regulacji mediacji.....	230
8.3. Mediator.....	238
8.4. Umowa o mediację.....	244
8.5. Wszczęcie mediacji umownej.....	249
8.6. Skierowanie do mediacji przez sąd.....	252
8.7. Przebieg i koszty postępowania mediacyjnego.....	256
8.8. Ugoda zawarta przed mediatorem.....	262
Rozdział 9. Sprawy z zakresu przepisów o przedsiębiorstwach państwowych i samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (<i>Gerard Bieniek</i>).....	267
9.1. Uwagi wstępne.....	268
9.2. Postępowanie wewnętrzne poprzedzające sądowe rozpoznanie sprawy.....	271
9.3. Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu przepisów o przedsiębiorstwach państwowych i samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego.....	275
Rozdział 10. Postępowanie zabezpieczające (<i>Piotr Pogonowski</i>).....	285
10.1. Istota, cel oraz funkcje zabezpieczenia i postępowania zabezpieczającego.....	289
10.1.1. Uwagi wprowadzające.....	289
10.1.2. Rodzaje zabezpieczeń.....	292
10.2. Miejsce postępowania zabezpieczającego w systemie sądowego prawa postępowania cywilnego.....	294
10.3. Dopuszczalność zabezpieczenia.....	298
10.4. Przesłanki skutecznego udzielenia zabezpieczenia roszczenia przez sąd.....	304
10.5. Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych.....	310
10.6. Zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych.....	320
10.7. Przebieg postępowania zabezpieczającego (dynamika postępowania).....	322
10.7.1. Wszczęcie postępowania zabezpieczającego.....	322
10.7.1.1. Wnioskodawca.....	322
10.7.1.2. Treść wniosku o udzielenie zabezpieczenia.....	324
10.7.1.3. Termin do złożenia wniosku o udzielenie zabezpieczenia.....	325

10.7.2. Rozpoznanie wniosku o udzielenie zabezpieczenia	326
10.7.2.1. Sąd właściwy do rozpoznania wniosku	326
10.7.2.2. Skład sądu	327
10.7.2.3. Rozpoznanie wniosku o udzielenie zabezpieczenia	328
10.7.3. Orzeczenie o udzieleniu zabezpieczenia	329
10.7.4. Zaskarżenie orzeczenia sądu	331
10.7.5. Rozpoznanie zażalenia przez sąd II instancji	333
10.7.5.1. Orzeczenie sądu II instancji	333
10.7.5.2. Dopuszczalność środków zaskarżenia do Sądu Najwyższego	333
10.8. Wykonanie zabezpieczenia. Rozszerzona skuteczność postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia	334
10.9. Upadek zabezpieczenia	336
10.10. Koszty postępowania zabezpieczającego	337
10.11. Odszkodowanie za szkodę spowodowaną udzieleniem zabezpieczenia	339
10.12. Zabezpieczenie roszczeń w postępowaniu upadłościowym	340
10.13. Zabezpieczenie dowodów	341
Rozdział 11. Egzekucja i postępowanie egzekucyjne (Piotr Pogonowski)...	343
11.1. Zagadnienia wstępne	343
11.1.1. Pojęcie egzekucji i postępowania egzekucyjnego. Aksjologiczne podstawy egzekucji	343
11.1.2. Przesłanki postępowania egzekucyjnego	347
11.1.3. Zasady postępowania egzekucyjnego	349
11.1.4. Rodzaje i sposoby egzekucji	353
11.1.5. Źródła prawa egzekucyjnego	355
11.2. Podmioty, uczestnicy i organy postępowania egzekucyjnego	356
11.3. Podstawa egzekucji	361
11.3.1. Europejski tytuł egzekucyjny	364
11.3.2. Klauzula wykonalności	366
11.4. Dynamika postępowania egzekucyjnego	370
11.4.1. Wszczęcie egzekucji	370
11.4.2. Zawieszenie i umorzenie postępowania egzekucyjnego	374
11.4.3. Środki prawne w postępowaniu egzekucyjnym	379
11.5. Wyłączenia spod egzekucji	381
11.6. Powództwa przeciwegzekucyjne	384
11.6.1. Cel powództwa przeciwegzekucyjnego	385
11.6.2. Powództwo ekscydencyjne (interwencyjne)	387
11.6.3. Powództwo z art. 791 § 2 KPC	388
11.7. Egzekucja świadczeń pieniężnych	388
11.7.1. Egzekucja z ruchomości	389
11.7.2. Egzekucja z wynagrodzenia za pracę	395
11.7.3. Egzekucja z rachunku bankowego i z rachunku prowadzonego przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową	399
11.7.4. Egzekucja z innych wierzytelności	403
11.7.5. Egzekucja z innych praw majątkowych	407

11.7.6. Egzekucja z nieruchomości	413
A. Zajęcie nieruchomości	414
B. Opis i oszacowanie zajętej nieruchomości	420
C. Obwieszczenie o licytacji	422
D. Warunki licytacyjne	424
E. Licytacja	426
F. Przybicie	430
G. Przesądzenie własności	432
11.7.7. Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego	435
11.7.8. Uproszczona egzekucja z nieruchomości	437
11.7.9. Egzekucja ze statków morskich	438
11.7.10. Podział sumy uzyskanej z egzekucji	439
A. Plan podziału i pierwszeństwo zaspokojenia wierzytelności	440
B. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z wynagrodzenia za pracę	443
C. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych	444
D. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości	444
11.8. Egzekucja świadczeń niepieniężnych	446
11.9. Egzekucja z udziałem Skarbu Państwa i przedsiębiorców	451
11.9.1. Egzekucja z udziałem Skarbu Państwa	452
11.9.2. Egzekucja z udziałem przedsiębiorcy	453
11.9.3. Egzekucja przez zarząd przymusowy	454
11.9.4. Egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego	460
11.10. Egzekucja celem zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej	463
11.11. Koszty egzekucji sądowej	464
11.11.1. Zasady ponoszenia kosztów egzekucji	465
11.11.2. Koszty egzekucji na podstawie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji	468
11.11.3. Zwolnienie od kosztów egzekucji	469
11.12. Stosunek sądowego postępowania egzekucyjnego do innych postępowań wykonawczych	471
Rozdział 12. Postępowanie rejestrowe (Elwira Marszałkowska-Krześ)	475
12.1. Źródła prawa	478
12.2. Pojęcie postępowania rejestrowego i sprawy rejestrowej	479
12.3. Sąd	482
12.3.1. Jurysdykcja krajowa	482
12.3.2. Właściwość sądu	484
12.3.3. Skład sądu	486
12.4. Uczestnicy postępowania rejestrowego	486
12.4.1. Uwagi ogólne	486
12.4.2. Zdolność sądowa i procesowa	486
12.4.3. Zdolność postulacyjna	494

Spis treści

12.4.4. Legitymacja do występowania w postępowaniu rejestrowym...	494
12.4.5. Reprezentacja uczestników w postępowaniu rejestrowym	500
12.5. Przebieg postępowania	514
12.5.1. Wszczęcie postępowania.....	514
12.5.2. Formalne badanie wniosku	517
12.5.3. Merytoryczne badanie wniosku	519
12.5.4. Posiedzenia.....	529
12.5.5. Postępowanie dowodowe	529
12.6. Orzeczenia i ich zaskarżanie	531
12.6.1. Rodzaje orzeczeń.....	531
12.6.2. Uzasadnianie i doręczanie orzeczeń.....	533
12.6.3. Koszty postępowania	534
12.6.4. Środki zaskarżenia	537
Indeks rzeczowy.....	545

Przedmowa

Niniejszy tom wchodzi w skład Systemu Prawa Handlowego. Zostały w nim przedstawione kompleksowo i systematycznie zagadnienia procesowe związane z prowadzeniem sporów cywilnoprawnych przez przedsiębiorców. Omówiono problematykę postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych, przy czym najpierw przepisy ogólne, a następnie regulację postępowań w sprawach cywilnych należących do drogi sądowej przed sądami powszechnymi na podstawie przepisów o ochronie konkurencji, prawa energetycznego, prawa telekomunikacyjnego, prawa pocztowego oraz przepisów o transporcie kolejowym. Uwzględniono postępowanie przeciwko przedsiębiorcom o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Nie pominięto także postępowania mediacyjnego i postępowania nieprocesowego w sprawach z zakresu przepisów o przedsiębiorstwach państwowych i o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego. Szeroko zrelacjonowano postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Omówiono także zawiłą i nie zawsze jasną problematykę postępowania rejestrowego. Tom nie obejmuje jednak całości tej problematyki, gdyż materia składająca się na postępowanie upadłościowe i naprawcze, a także postępowanie przed arbitrażem gospodarczym, będzie omówiona w dwóch odrębnych tomach. Ograniczone ramy wydawnicze są natomiast powodem omięcia międzynarodowego postępowania cywilnego oraz nieprzedstawienia wszystkich objętych tytułem tomu zagadnień występujących w teorii i praktyce. Niemniej jednak usiłowano wskazać najistotniejsze z nich, zwłaszcza te dyskusyjne.

Zdając sobie sprawę z systemowego charakteru opracowania autorzy starali się osadzać swoje rozważania w płaszczyźnie zasad i celów prawa postępowania cywilnego. Autorzy wskazują też kierunek pożądanych i oczekiwanych – w ich mniemaniu – zmian w obowiązującym ustawodawstwie. W celu właściwego zobrazowania funkcjonowania odnośnych przepisów prawa w praktyce wykorzystali orzecznictwo Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych, przy czym przytaczali nie tylko orzeczenia zapadłe na gruncie obowiązującego stanu prawnego, lecz również wcześniejsze, jeżeli zachowały aktualność lub walor poznawczy.

Poszczególne partie niniejszego tomu są indywidualnym dziełem ich autorów, dlatego każdy z nich odpowiada wyłącznie za wyrażone przez siebie poglądy. Nie naruszając stanowiska poszczególnych autorów oraz ich indywidualnego sposobu ujęcia i przedstawienia zagadnień, całości wywodu starano się nadać możliwie jednolity charakter.

Wykorzystane piśmiennictwo zamieszczono na początku każdej merytorycznie odrębnej części tomu.

Publikacja uwzględnia stan prawny na dzień 1 lipca 2007 r.

Prof. Tadeusz Wiśniewski

Warszawa, sierpień 2007 r.

Wykaz skrótów

1. Źródła prawa

- BłRewU ustawa z 13.10.1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 31, poz. 359 ze zm.)
- CudzU ustawa z 13.6.2003 r. o cudzoziemcach (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694)
- DzGospZagrOPU ustawa z 6.7.1982 r. o zasadach prowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne (tekst jedn. Dz.U. z 1989 r. Nr 27, poz. 148 ze zm.)
- EgzAdmU ustawa z 17.6.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 ze zm.)
- EZIGR. rozporządzenie Rady WE z 25.7.1985 r. w sprawie Europejskiego Zgrupowania Interesów Gospodarczych Nr 2137/85/EWG (Dz.Urz. WE L 199, poz. 1)
- FundInwU ustawa z 27.5.2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. Nr 146, poz. 1546 ze zm.)
- GospU ustawa z 23.12.1988 r. o działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 41, poz. 324 ze zm.)
- InstrFinR rozporządzenie MF z 12.12.2001 r. w sprawie szczególnych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U. Nr 149, poz. 1674 ze zm.)
- JednBadawczeU ustawa z 25.7.1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388 ze zm.)
- KC ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)
- KH. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.6.1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. Nr 57, poz. 502 ze zm.)
- KK. ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.)
- KM ustawa z 18.9.2001 r. – Kodeks morski (Dz.U. Nr 138, poz. 1545 ze zm.)
- Konstytucja RP Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze sprost.)
- KP ustawa z 26.6.1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn. Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.)

Wykaz skrótów

- KPC..... ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.)
- KPC z 1930 r. (dKPC)..... rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 29.11.1930 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn. Dz.U. z 1950 r. Nr 43, poz. 394 ze zm.)
- KRO ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. Nr 9, poz. 59 ze zm.)
- KrRejSU ustawa z 20.8.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209 ze zm.)
- KRSKuratorR rozporządzenie MS z 21.12.2000 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od kandydatów na kuratorów ustanawianych na podstawie przepisów ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, sposobu prowadzenia listy tych kandydatów i danych ujmowanych w liście kandydatów na kuratorów (Dz.U. Nr 117, poz. 1241)
- KSH ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.)
- KultFizU ustawa z 18.1.1996 r. o kulturze fizycznej (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 81, poz. 889 ze zm.)
- KWU..... ustawa z 6.7.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.)
- KZ..... rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.10.1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz.U. Nr 82, poz. 599 ze zm.)
- MSGU..... ustawa z 22.12.1995 r. o wydawaniu Monitora Sądowego i Gospodarczego (Dz.U. z 1996 r. Nr 6, poz. 42 ze zm.)
- NFIU..... ustawa z 30.4.1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz.U. Nr 44, poz. 202 ze zm.)
- ObligU ustawa z 29.6.1995 r. o obligacjach (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 120, poz. 1300 ze zm.)
- ObrInstrFinU..... ustawa z 29.7.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. Nr 183, poz. 1538 ze zm.)
- OfertPublU ustawa z 29.7.2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. Nr 184, poz. 1539 ze zm.)
- OchrKonkurU 2000 r..... ustawa z 15.12.2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.)
- OchrKonkurU ustawa z 16.2.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm.)
- OgrProwDzGospU ... ustawa z 21.8.1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584)
- OrdPodU..... ustawa z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.)

- PDOFizU ustawa z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn. Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm.)
- PDOPrU ustawa z 15.2.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654 ze zm.)
- PostEgzAdmU ustawa z 17.6.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 ze zm.)
- PożytkPublWU ustawa z 24.4.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873 ze zm.)
- PPU ustawa z 25.9.1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981 ze zm.)
- PrAdw ustawa z 26.5.1982 r. – Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058 ze zm.)
- PrAut ustawa z 4.2.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.)
- PrBank ustawa z 29.8.1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.)
- PrBud ustawa z 7.7.1994 r. – Prawo budowlane (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zm.)
- PrCel ustawa z 19.3.2004 r. – Prawo celne (Dz.U. Nr 68, poz. 622 ze zm.)
- PrCzek ustawa z 28.4.1936 r. – Prawo czekowe (Dz.U. Nr 37, poz. 283 ze zm.)
- PrGosp ustawa z 19.11.1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.)
- PrNot ustawa z 14.2.1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 369 ze zm.)
- PrPapW ustawa z 21.8.1997 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 111, poz. 937 ze zm.)
- PrPoczt ustawa z 12.6.2003 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. Nr 130, poz. 1188 ze zm.)
- PrPrywM ustawa z 12.11.1965 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. Nr 46, poz. 290 ze zm.)
- PrSpółdz ustawa z 16.9.1982 r. – Prawo spółdzielcze (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.)
- PrUkł rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.10.1934 r. – Prawo o postępowaniu układowym (Dz.U. Nr 93, poz. 836 ze zm.)
- PrUpN ustawa z 28.2.2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.)
- PrUp rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.8.1934 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn. Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.)

Wykaz skrótów

- PrWeksl. ustawa z 28.4.1936 r. – Prawo wekslowe (Dz.U. Nr 37, poz. 282 ze zm.)
- PrywU ustawa z 30.8.1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.)
- PWKC. ustawa z 23.4.1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 94 ze zm.)
- PWKH. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 27.10.1933 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks handlowy (Dz.U. Nr 82, poz. 601)
- PWKPC. ustawa z 17.11.1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 297 ze zm.)
- PWKZ. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 27.10.1933 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks zobowiązań (Dz.U. Nr 82, poz. 599 ze zm.)
- PWKrRejSU ustawa z 20.8.1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. Nr 121, poz. 770 ze zm.)
- PrWłPrzem ustawa z 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 ze zm.)
- PWSwobDziałGospU ustawa z 2.7.2004 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 173, poz. 1808 ze zm.)
- RachunkU ustawa z 29.9.1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.)
- RachunkZakłUbezpR rozporządzenie MF z 8.12.2003 r. w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń (Dz.U. Nr 218, poz. 2144 ze zm.)
- RegSądR rozporządzenie MS z 23.2.2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. Nr 38, poz. 249)
- RozpSądSprawGospR. ustawa z 24.5.1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz.U. Nr 33, poz. 175 ze zm.)
- RTVU ustawa z 29.12.1992 r. o radiofonii i telewizji (tekst jedn. Dz.U. z 2004 r. Nr 253, poz. 2531 ze zm.)
- SER sozporządzenie Rady WE z 8.10.2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej Nr 2157/2001/WE (Dz.Urz. WE L 294, poz. 1)
- SEU ustawa z 4.3.2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (Dz.U. Nr 62, poz. 551 ze zm.)
- SprawFinR rozporządzenie MF z 12.12.2001 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzenia przez jednostki inne niż banki i zakłady ubezpieczeń sprawozdania finansowego jednostek powiązanych (Dz.U. Nr 152, poz. 1729)
- SwobDziałGospU ustawa z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 173, poz. 1807 ze zm.)

StatystPublU	ustawa z 29.6.1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. Nr 88, poz. 439 ze zm.)
UbezpU	ustawa z 22.5.2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. Nr 124, poz. 1151 ze zm.)
WynU	ustawa z 19.10.1972 r. o wynalazczości (tekst jedn. Dz.U. z 1993 r. Nr 26, poz. 117 ze zm.)
ZastRejU	ustawa z 6.12.1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz.U. Nr 149, poz. 703 ze zm.)
ZawLekU	ustawa z 5.12.1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 226, poz. 1943 ze zm.)
ZNKU	ustawa z 16.4.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.)
ZnTowU	ustawa z 31.1.1985 r. o znakach towarowych (Dz.U. Nr 5, poz. 17 ze zm.)
ZwZawU	ustawa z 23.5.1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 ze zm.)

2. Organy orzekające

ETS	Europejski Trybunał Sprawiedliwości
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
NSA(7)	Naczelny Sąd Administracyjny w składzie siedmiu sędziów
NTA	Najwyższy Trybunał Administracyjny
SO	Sąd Okręgowy
SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
SN(PSIC)	Sąd Najwyższy w pełnym składzie Izby Cywilnej (w latach 1982–1989: Izby Cywilnej i Administracyjnej)
SN(7)	Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów
SR	Sąd Rejonowy
SW	Sąd Wojewódzki
TK	Trybunał Konstytucyjny
TS	Trybunał Stanu

3. Czasopisma

BISN	Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy
EP	Edukacja Prawnicza
EPPP	Encyklopedia Podręczna Prawa Prywatnego
Gl.	Głosa
GP	Gazeta Prawna
GSP	Gdańskie Studia Prawnicze
Jur.	Jurysta

Wykaz skrótów

KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
KSP	Krakowskie Studia Prawnicze
MoP	Monitor Prawniczy
MoPod	Monitor Podatkowy
MoRiF	Monitor Rachunkowości i Finansów
MSiG	Monitor Sądowy i Gospodarczy
NP	Nowe Prawo
NPN	Nowy Przegląd Notarialny
OG	Orzecznictwo Gospodarcze
OJ	Official Journal
OSA	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSG	Orzecznictwo Sądów Gospodarczych
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego (1917–1939, 1945–1952), Orzeczenia Sądu Najwyższego, Izby Cywilnej i Izby Karnej (1953–1961), Orzecznictwo Izby Cywilnej Sądu Najwyższego (1962), Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna oraz Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (1963–1981), Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna i Administracyjna oraz Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1982), Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych (od 1.1.2003 r.)
OSNAPiUS	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Zbiór Urzędowy. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1.7.1994 r.)
OSNCP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych (w latach 1957–1989)
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
Pal.	Palestra
PB	Prawo Bankowe
PiP	Państwo i Prawo
PIPWI UJ	Prace Instytutu Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego
PiZS	Praca i Zabezpieczenie Społeczne
PL	Przegląd Legislacyjny
PN	Przegląd Notarialny
PP	Przegląd Podatkowy
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
PPiA	Przegląd Prawa i Administracji
PPW	Prawo Papierów Wartościowych
Pr. Gosp.	Prawo Gospodarcze
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo

Pr. Sp.	Prawo Spółek
PS	Przegląd Sądowy
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
RPEiS	Ruch Prawniczy i Socjologiczny
Rz.	Rzeczpospolita
Rej.	Rejent
R. Pr.	Radca Prawny
SC	Studia Cywilistyczne
SP	Studia Prawnicze
TPP	Transformacje Prawa Prywatnego
Wok.	Wokanda
Zb. Orz. SN.	Zbiór Orzecznictwa Sądu Najwyższego
ZN WSE	Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomii

4. Inne skróty

ang.	język angielski / po angielsku
art.	artykuł
cyt.	cytowana (e, y)
cz.	część
daw.	dawniej
etc.	<i>et cetera</i>
EFTA.	Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu
EZIG.	europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych
GUS	Główny Urząd Statystyczny
INP PAN	Instytut Nauk Prawnych Państwowej Akademii Nauk
itd.	i tak dalej
itp.	i temu podobne
KDPW.	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych
KKPC	Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego
KPWiG	Komisja Papierów Wartościowych i Giełd
KRS.	Krajowy Rejestr Sądowy
lit.	litera
LLP	<i>limited liability partnership</i> (spółka partnerska)
m.in.	między innymi
MS.	Minister Sprawiedliwości
nast.	następna (e, y)
Nb	numer brzegowy
NFI	Narodowy Fundusz Inwestycyjny
niem.	język niemiecki / po niemiecku
niepubl.	niepublikowana (e, y)
NIP	Numer Identyfikacji Podatkowej
np.	na przykład
Nr	numer
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju